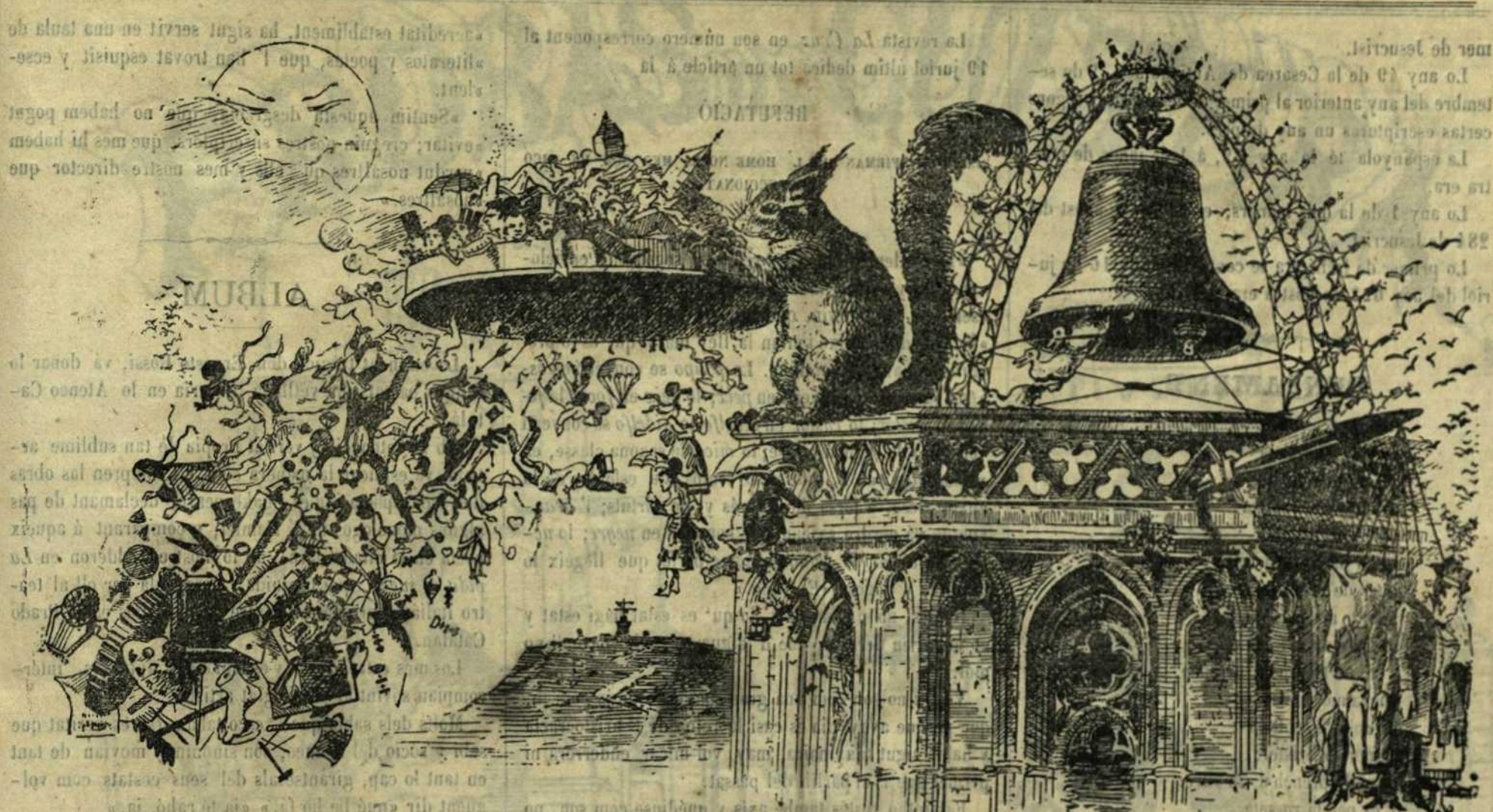

2 quartos lo número.

SUSCRIPCIÓ.

1 mes. 2 rs.
2 mesos. 3 rs. 50 cts.
3 mesos. 4 rs. 50 cts.

ADMINISTRACIÓ.

Carrer del Pi, núm. 5.

LO ESQUIROL.

Semmanari literari, crítich y festiu.

2 quartos lo número.

PUNTS DE VENDA.

Llibreria de Manero, Pla del Teatro.
Centre de obras literarias de Cata-
lunya, plassa de S. Jaume, y en
lo kiosco de devant del Liceo.

DIRECCIÓ Y REDACCIÓ.

Carrer del Pi, núm. 5.

Distreurer y judicar—se proposa LO ESQUIROL,—pren pinyons, pinyas no 'n vol—ni haberseles de espinyar.

ERAS.

(CONCLUSIÓ.)

Hi han tres classes de indiccions, que son la constantinopolitana, que comensaba en lo mes de setembre. La van usar los emperadors grechs, y en Fransa també se va usar un poch. La segona y la mes usada que es, en Fransa é Inglaterra, es la imperial y Constantiniana, que fou introduhida per Constantino, comensa á 24 setembre. La tercera fou bastant usada per los papas, y comensa 25 de desembre, ó á primer de janer, segons comensaba lo any. Fou coneguda també en Fransa y se anomena pontifical.

Amés de las ditas eras hi há la mundana de Alexandria. Prové de que los cristians al principi del cristianisme, volgueren contar los anys desde la creació del món, pero los cálculs dels uns eran totalment diferents dels de los altres. Cap de aquestos computos fets en aquell temps va esser admés, esceptuantse lo de Julio Africá, que va ser admés en Alexandria.

Un de aquestos computos fet de lo monjo egipcie Pannodoro, dibuen que va usarse en Antioquia, va atrasar deu anys la creació del món, y quatre la Encarnació, y feya que son any cinq mil quatre cents noranta, corresponia al cinq mil cinq cents dels alexandrins: com estos en lo temps de Diocleciano varen suprimir deu anys vingueren á quedar iguals.

La era de Constantinopla comensa com la de Alexandria, per la Creació del món. Se usaba ja en Cons-

tantinopla, avans de mitj segle VII, com se veu en las actas del sext Concili general acabat en 681.

La era de los Seleucidas, es poch coneguda, pero se usa per alguns autors grechs. Se conta desde la mort Alexandro el Gran, y principi del regnat de Filipo Arideo; pero es mes usat lo contarho desde lo any 442 de la fundació de Roma, ó sigá dotse anys despres de la mort de Alexandro; y vé lo nom de lo temps de Seleuco Nicator. Los jueus la adoptaren y lo anomenaren *Tarik Dilkarnaim*, que vol dir, *era de los contractes*. Hi han alguns árabes que encara la usan.

La era cesarea de Antioquia, es com un monument aixecat en aquella ciutat á Julio César, en commemoració de la batalla de Farsalia, en lo any 706 de Roma, 48 avans de Jesucrist, á 9 del mes sextil, avuy dia dit agost.

Los de Antioquia, segons observa lo Pare Pagi, en espay de trenta anys, se van servir de tres eras diferents, que son la Pompeyana, la de Augusto, y la Cesarea. Aixó se prova per varias fetxas de medallas y documents, que seria molt llarch de explicar. La era cesarea fou adoptada un any mes tart per los siris, que per los grechs.

La era espanyola, en lo any 745 de la fundació de Roma y 39 antes de nostra era vulgar, se acabá per Augusto la conquesta de Espanya, y se fundá una nova era, que comensá á regir lo 1 de janer de lo any següent. Fou coneguda y usada en Espanya, Africa y paissos meridionals de Fransa. En Catalunya l'abolí lo Concili de Tarragona, en lo any 1180: en 1350 en

Aragó; en 1358 en Valencia; en 1393 en Castella y en 1422 ó 1415 en Portugal.

Una altre era es la de Diocleciá ó dels mártirs. Se anomená ab est últim nom, per recordar las persecucions de aquell emperador. Comensa en lo any 284 de nostra era vulgar.

Per últim, la última era es la hégira, qu' es la que usan los mahometans: comensa en lo dia que Mahoma va fugir á Medina desde la Meca, y toca al 16 juliol del 622 de nostra era vulgar. Los anys que forma la hégira son llunars y per consegüent lo nostre te 11 dias mes.

Resumit tot lo explicat, y ab sa correspondencia ab la era de Jesucrist, resulta lo següent:

Lo primer any de la Olimpiada 195 correspon al 1 de juliol del 1 de Jesucrist.

Lo any 46 de la era de Julio César comensa á 1 de janer de nostra era.

Los cuarts anys de cada indicció comensan, lo de la primera á 1 de setembre, avans de Jesucrist: la de la segona á 24 del mateix mes, y lo de la última á 4 de janer següent.

Lo any 5503 de la era de Alexandria, comensa á 29 de agost del any anterior al 1 de Jesucrist.

Lo any 5493 de la era mundana de Antioquia, á 1 de setembre del any anterior al 1 de Jesucrist.

En la mateixa fetxa se troba lo any 5509 de la de Constantinopla.

Lo any 313 de la era dels seleucidas, comensa á 1 de setembre, ó á 1 de octubre del any anterior al pri-

mer de Jesucrist.

Lo any 49 de la Cesarea de Antioquia á 1 de setembre del any anterior al primer de Jesucrist, y segons certas escripturas un any despres.

La espanyola té lo any 39, á 1 de janer de nostra era.

Lo any 1 de la dels mártirs, es al 29 de agost del 284 de Jesucrist.

Lo primer de la hégira se conta desde lo 16 de juliol del any 622 de nostra era.

PENSAMENT.

Una moreneta
amor me demana,
també una rosseta
vol lo meu amor;
jo no puch aimarne
duas de plegadas,
tenint ma persona
no mes un sol cor.

Si un tros me n'arrenco,
per la moreneta,
la rossa s'enfada
y mor de tristor;
si m'esprench d'un altre
y es per la rosseta,
la pobre morena
la mata'l dolor.

Jo ja m'aconsolo,
pues que molt las aimo,
de passar la vida
ab cor destrossat;
mes ellas no volen
lo meu cor á trossos,
que sols me'l demanan
senyer y ab llealtat.

Las horas me passen
calculant 'l modo
de ferne sa ditxa,
y ab ellas gosar,
y per mes que penso
al últim me trobo,
que á duas ninetas
no 's pot may aimar.

FOLLETÍ.

LA PUBLIQUA DE GABA, NOVELA ORIGINAL.

—¿Qué volén en esta masía, li digué? y Giribert li contestá preguntantli:—¿Sou lo pare de la pubilleta?—y habentselo Eldrich afirmat ab una senyal de cap, continuá:—Jo so un caballer del senyor de Cervelló, per lo qual tinch una caballeria de terra en feu immediat á la vila de Sant Vicens del Horts; per lo que podeu contar, que passo una vida ab comoditat y decentement. Dias atrás vas veurer á vostre filla Marieta, y habent quedat mon cor ferit de amor per ella, he perdut la tranquilat de que antes disfrutaba, y no seré felis ni venturós fins que legitimament puga adquirirla casantme ab ella com mana la santa iglesia; per lo que vos demano la seva hermosa y blanca ma.

Apenas Eldrich oi eixas paraulas, quant mirant á Giribert de cap á peus ab gran despreci li digué:—Me apareix, caballer, que qualsevols que sian vostres bonas qualitats, las que no intento disputarvoslas, no conveniu á la mia filla. La sanch blava y la vermella may han pogut mesclarse bé, y vostre estat es molt elevat per humiliarvos fins á una rústica.

La revista *La Cruz* en son número corresponent al 19 juliol últim dedica tot un article á la

REFUTACIÓ

DELS QUE AFIRMAN QUE L' HOME NO ES MES QUE UN MICO PERFECCIONAT.

«Es evident (dihuen los refutats) segons los enciclopedistas y segons un tal Lamark, un tal Paschal Grousset y un tal Darwin, que los sers van perfeccionantse físicament; en aixó imitan la lley moral qu' es lo progress humanitari continuu. Lo *pólipo* se convertí en *ostra*; la *ostra* se convertí en *peix*; lo *peix* en *foca*; la *foca* en *castor*; lo *castor* en *didelfo* lo *didelfo* se convertí en *mico* de segona classe; lo *mico* de segona classe, en *orangutan*; en fi, á forsa de temps, de esforços de la naturalesa, á forsa de progrés y de virtuts; l' *orangutan* vá perdre sa cua y se convertí en *negre*; lo *negre* en *chino*; lo *chino* en *home* perfet que llegeix lo francés y llegeix «El Siglo.»

Homes, no siguen aixís, lo qu' es estat hagi estat y no mirin en darrera, que d' aigua passada lo molí no mól.

Vostés no son com una gran senyora que jo coneix, que perque avuy dia es casi la reina de l' aristocracia y habia sigut tunyinaire, may vol mirar endarrera ni permet que l' hi parlin del passat.

Fassintho vostés també aixís y quédinse com son, no vehuen que si are qu' han pujat graó per graó aquesta llarga escala y se troban en lo cap d' amunt, en lo replá dels sers racionals, s' entretenen á mirar á baix, es fácil que 'ls rodi 'l cap y la tornin á devallar á rodolons. ¿Y no fora llástima, que uns homes de tanta ciencia, encarregats de dirigir la opinió pública per medi de *El Siglo* y *La Cruz*, tornessin á convertirse en *pólipos*? ¿O que avans de arribarhi, 'ls pesquessin en lo estat de *peix* ú *ostra*?

Fóra bonich veurer despues un anunci en sos respectius periódichs que digués en castellá, per supues-to: «Desde avuy deixaré de publicarse lo nostre periódich, que per espay de tants anys habia sigut lo «guia de la opinió pública, lo denunciador dels abusos y lo defensor de las causas justas.

«Una desgracia imprevista es la que 'ns obliga á sospender la publicació. Nostre il·lustrat director que s' dirigia al estat de *pólipo*, ha sigut pescat al passar per lo de *ostra* y conduhit al restaurant Justin, ahont guisat y amanit ab la curiositat y bon gust de tan

—Es que es tant ardent mon amor, replicá Giribert, que estich prompte á rendir lo meu feu; renunciar ma noblesa, y constituirme en la rusticitat per igualarme á vostre condició.—A lo que contestá Eldrich:—Jamay admetré per gendre á persona, que hagi tingut sombra de caballer. Jo necessito de un rústich verdader de origen y no de un rústich empeltat.

Al oir Giribert eixas paraulas la sanch se li pujá al cap y amenassá ab guerra y destrucció de hisiendas á Eldrich: pero est, que també era valent com los pagesos de aquell temps, cullí un garrot y obligá á Giribert, que estava desarmat, á fugir mes que de pressa y corrent, temerós de que no li alsassen lo via fora, deixant lo burro abandonat, lo qual fou recullit per lo pare de la pubilleta. Esta habia quedat contemplant desde una reixa de la casa aquella escena; y examinant de cap á peus y de peus á cap á Giribert, despres de moltes reflexions concluí, que era un bon mossó; que ab ell podia ser felis, y li cobrá un gran amor. De tal manera venen las cosas á ficsar la sort bona ó mala de las minyonas.

CAPÍTOL VUIT.

Com se realisaren los temors del ex-roci del Carlá de Castelldefels, y conseqüencias que de aixó resultaren.

Apenas passada una hora que Giribert habia emprés

«acreditat establiment, ha sigut servit en una taula de «literatos y poetas, que l' han trovat exquisit y ecse-lent.

«Sentim aquesta desgracia, que no habem pogut «evitar; creguin nostres suscriptors, que mes hi habem «perdut nosaltres qu' ells y mes nostre director que «nosaltres.»

ALBUM.

Lo eminent trágich don Ernesto Rossi, vá donar lo dilluns passat una vetllada literaria en lo Ateneo Catalá.

Ab la entonació y veritat propia de tan sublime artista, vá explicar la manera com ell compren las obras del famós poeta inglés Shakespeare, declamant de pas alguns monólogos de l' Hamlet, y comparant á aqueix poeta en la citada obra, ab lo nostre Calderon en *La vida es sueño*, que traduïda y arreglada per ell al teatro italiá, representarà dintre poch dias en lo Prado Catalan.

Los mes estrepitosos y espontáneos aplausos, interrompian sovint al privilegiat artista.

Molts dels sabís que l' escoltaban (si es veritat que sabi y sócio del Ateneo, son sinónims) movian de tant en tant lo cap, girantse als del seus costats com volguent dir «qué be ho fá,» «ja té rahó, ja.»

Dos quartos m' hi jugo, que 'ls que seyan tals demostracions no 'l ván entendre de la mitat de las paraulas.

Hem rebut un ecsemplar de la preciosa col·lecció de poesias que ab lo titol de *Lo llibre dels poetas*, cansoner de obras rimadas, del segles XII, XIII, XIII, XV, XVI, XVII y XVIII, acaba de ordenar lo inspirat poeta don Francesch Pelay Briz, y publicar lo establiment editorial de don Salvador Manero.

L' objecte principal de esta obra, com diu molt bé son col·leccionador, en una nota, ha sigut posar en mans dels joves, un llibre ahont hi hagués mostra de tants quants poetas catalans se coneixen, en una bona y económica edició.

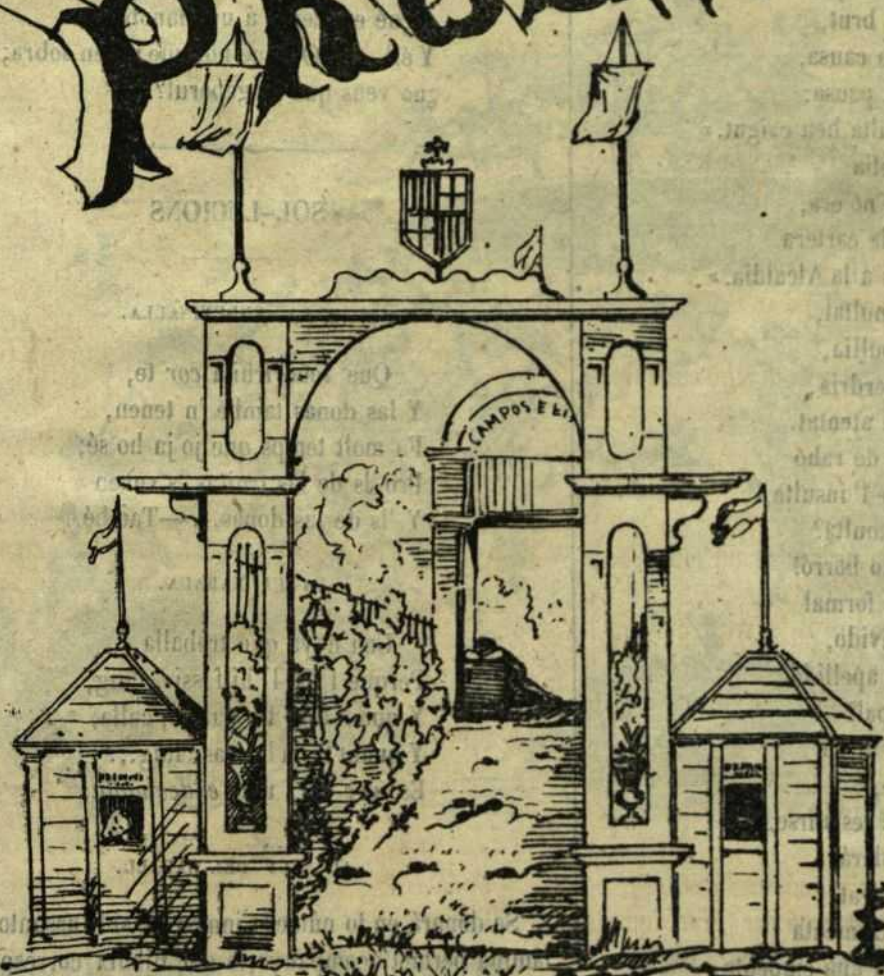
En efecte, lo señor Pelay seguint per ordre de segles y per ordre alfabétich dels noms dels autors, dona mostra de tots los poetas catalans, entretenitse mes en los que no son tan coneguts, y passant mes per alt

aquella desastrosa fugida, quant lo Carlá de Castelldefels se presentá en lo mas de Eldrich al efecte de ferli una visita, y mes per dir alguna parauleta á la pubilla requirintla de amor. Pero ¡qual fou sa admiració quant vegé á la porta lo seu antich rúch, que va perdre en lo bosch de la font del Ferro, y tants afanys li habia costat! Preguntá al moment á Eldrich qual era lo motiu de tenir en son poder aquell burro; y com li contestá lo acontengut, y que no podia donar rahó del que lo habia deixat allí per no haberlo conegut bé, y que se habia titulat cavaller vassall del Senyor de Cervelló, lo Carlá lo reclamá com de propietat sua, pero Eldrich no volgué entregársel fins y á tant que li hagués justificat sa identitat y li fos manat per justicia ab audiencia de son verdader dueny. De aixó resultá una gran qüestió entre los dos, de modo que cuasi arribaren á pegarse; y á bon segur que si lo Carlá hagués tingut la jurisdicció en Castelldefels hauria posat pres en lo Castell y format causa al pare de la pubilleta: pero ésta, que podia aclarar bastant lo negoci, callaba com un tronch, tancada sa boca per lo gran amor que havia cobrat á Giribert.

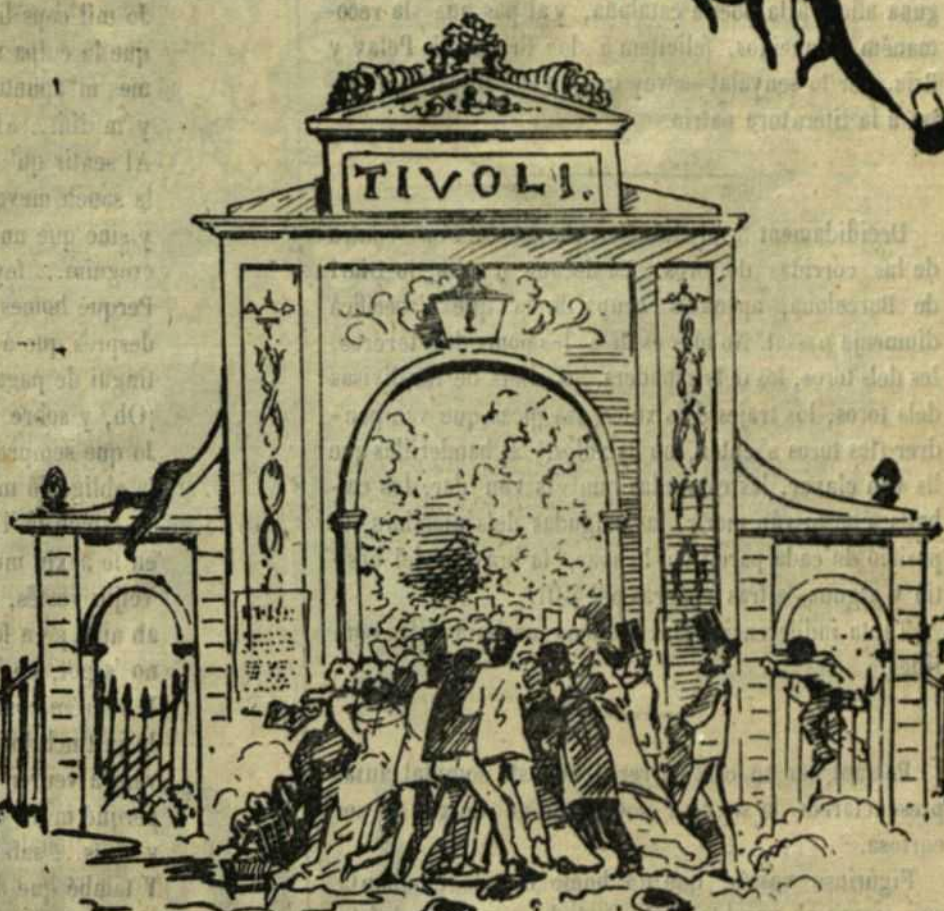
Terminadas eixas disputas, y estant lo Carlá per anarsen á fi de fer las diligencias oportunas per recórrer lo seu rúch, fou est reclamat per un missatger, que se presentá en nom de Giribert, cavaller del Senyor de Cervelló, que impensadament lo habia deixat allí olvidat.

(Seguirá.)

PROBAS CULTURA

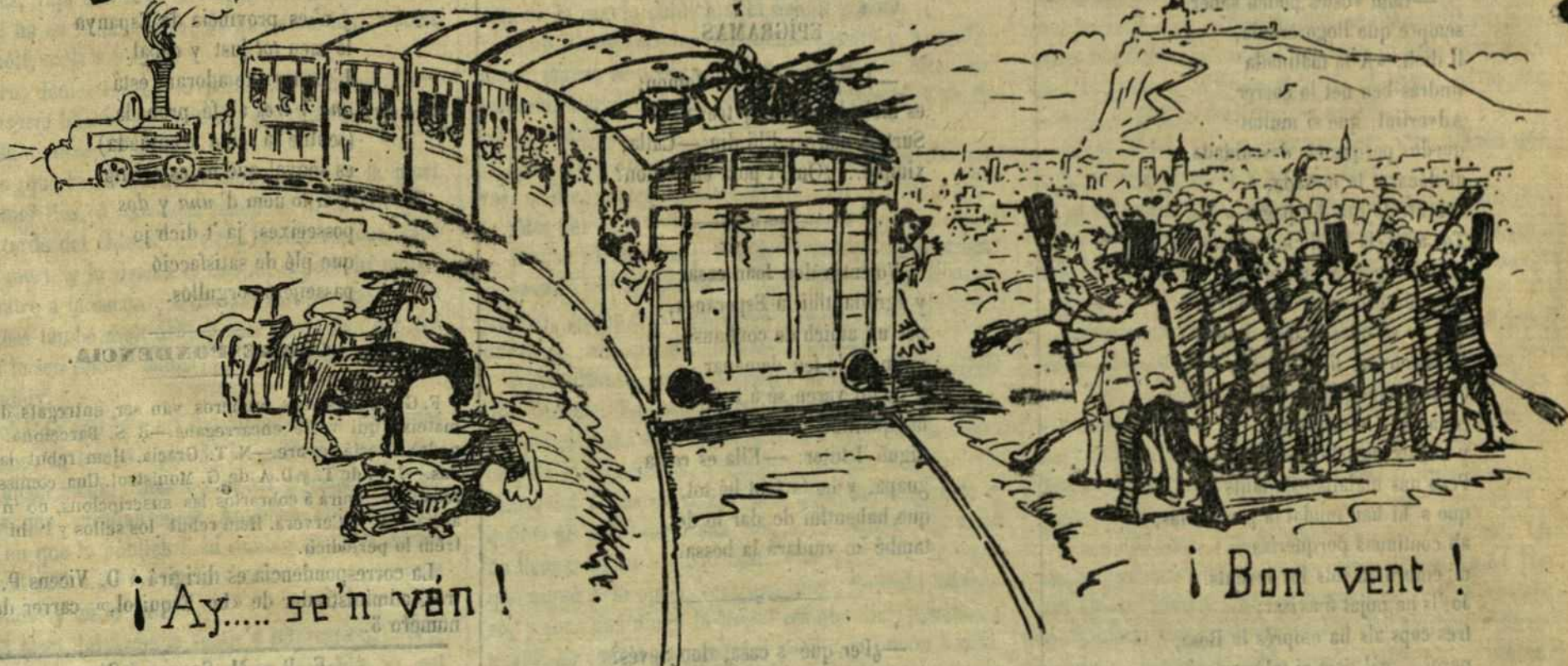

ÓPERA.

BUFOS.

RECOMENDADA ALS BUFOS

¡Ay... se'n van!

¡Bon vent!

aquells quals obras es mes fácil proporcionar-se.

Al peu de las composicions de cada autor, hi há una taula de totas las demes obras que del mateix se coneixen, ab la qual es fácil trobar totas las rimas de cada trovador y al final del llibre hi há una llista, també per ordre alfabètic, ab la página en que 's troban las obras de cada hù.

Hem vist defingudament aquesta col·lecció y no tutejém en dir que es una joya, per quants tingan alguna afició á la poesia catalana, y al pas que la recomaném á aqueixos, felicitem á don Francesch Pelay y Briz, per lo senyalat servey que ab son treball á pres-tat á la literatura patria.

Decididament la premsa Barcelonesa está en contra de las corridas de toros. Lo decano d' ella, lo Diari de Barcelona, apenas s' ocupa de la que s' verificá diumenje passat. No mes explica los noms dels toreros, los dels toros, los dels ganaders, los colors de las divisas dels toros, los trajes dels xulos, las picas que ván pendrer (los toros s' enten, no 'ls xulos,) las banderillas que 'ls ván clavar, las estocadas que 'ls ván dar, los caballs que hi ván morir, las caigudas dels picadors, la posició de cada parell de banyas, la bravesa del bestia y algunas otras frioleras pel estil.

Tanta indiferencia, tant desdeny, acabarà ab las corridas.

Passant per un cert carrer d' aquesta comptal ciutat presenciarem la següent escena que no deixa de ser curiosa.

Figúrinse vostés, que un home d' uns cinquanta anys vestit ab una levita, la qual ab sos senyals infalibles demostraba ser confeccionada durant la guerra de la Independencia, lo sombrero enterament oposat á la moda actual y la mangala corresponent, venia carrer avall tot desesperat y com si no vejés á ningú, quant dos mes que anaban en direcció contraria, lo varen deturar y li preguntan:—¿Ahont va, senyor Geroni, tant determinat? —¿Ah! dispensin que no sé lo que tinch, m' está passant un cas que ja als dich jo que n' hi há per tirar lo barret al foch.—Home, reportis, no 's des-pacienti, diguins promte lo que l' hi passa, que tal volta 's trobi un remey.

—Un remey... prou... prou lo sé jo... pero... val mes que calli, porque pot ser diria una bestiesa.

—Digui, home, digui, no siga aixís.

Se tregué del barret un mocador de pita molt gran, s' aixugá la suhor y despues d' una bufada prolongada y un fort cop de peu á terra, digué:

—Com vostés poden saber,

sempre que llogó criada,

li dich: «A la matinada

tindrás ben net lo carrer.

Advertint, que si multat

quedo, porque ets descuidada,

al donarte la mesada,

costraré lo que he pagat.»

Tot aixó 'ls ho dich, no mes

pera fer por, y compleixen,

porque vostés ja coneixen

que no es qüestió dels diners.

Pues senyor, fins are, be,

á casa tranquil s' estava,

cada dia s' escombraba,

y no 'ns succehia re.

Pero uns malaits estadants

que s' hi han mudat fá pochs dias,

ab continuas porqueries,

m' embrutan tots los devants.

Jo 'ls he pujat á avisar;

tres cops als ha emprés la Rosa,

pero... ¡eal com si tal cosa,

no paran may de tirar.

¡Ja veuhén si aixó es brutall!

pues no obstant jo ho resistia,

hasta que abir al mitx dia,

vingué allí un municipal.

Y vegent lo carrer brut,

sense pararse ab la causa,

me diu, ab tota la pausa:

«Mestre... á la multa heu caigut.»

Jo mil cops li repetia

que la culpa meva no era,

mes m' apunta en la cartera

y 'm diu... «Demá á la Alcaldia.»

Al sentir qu' era multat,

la sanch meva ja bullia,

y sino que un se perdria,

creguim... feya un atentat.

Perqué homes, ¿es de rahó

despres que á un se l' insulta,

tingui de pagar la multa?

¡Oh, y sobre tot, lo borro!

Jo que sempre tant formal

la obligació may olvido,

y... ¿constá 'l meu apellido

en lo arxiu municipal?

Veijin vostés, si n' hi há

ab aixó pera ferirse,

no 's pot, no 's pot resistirse...

Y veurém cóm quedarà.

Jo ja tinch lo plan tirat,

vaig á veurer don Climent

perqué m' hi dongui una empena,

y aixís... sab... s' en surt aviat.

Y també que dongui avis

als municipals que passen

perque vigilin si cassan

algun estadant de pis.

Pues no té res de legal,

que si l' ofici m' obliga

á haber de llogar botiga,

pagui 'l mal dels vehins de dal.

Ab aixó estigan bonets

que cuasi ja passa l' hora;

espressions á la senyora

y mil petons pels noyets.

Donárense la má y despés de un saludo mes ridí-cul que cortés, desaparegué lo senyor Geroni, quedant los altres dos fent comentaris sobre el particular, y al cap d' un rato continuaren ab tota calma la interrom-puda marxa.

EPÍGRAMAS.

—Lo pare, deya 'n Ramon,
es molt dropu, may trevalla.
Surt sa mare y l'hi diu:—Calla,
ximple... ¿Qui 't posá en lo mon?

Volentse don Joan casar
y agradantli la Esperansa,
per un amich de confiansa
prompte la feu demanar.
Y quant varen sé á tractar
las qualitats de la mossa,
digué 'l tutor: —Ella es rossa,
guapa, y ho fá tant bé tot,
que habentli de dar lo dot,
també 'm vuidará la bossa.

—¿Per qué 's casa, don Sevés?
—Per ser felis, senyó Ignasi.

—Donchs per só no cal que 's casi,
sense casarse hu es més.

—Ten falta un tros, Resolut,
digué en Pepet á un manobra.
Y éll... —Oy que nó, que m' en sobra;
¿no veus que só geperut?

SOL-LUCIONS

A LA ENDEVINALLA.

Que tota fruita cor te,
Y las donas també 'n tenen,
Fa molt temps que jo ja ho sé;
Pro 'ls de las fruitas 's venen
Y 'ls de las donas...—També.

A LA XARADA.

Una noya que treballa
Perque l' ós l' hi fassis, Puig,
Y quant tu l' hi parlas, calla,
Y quant tu la buscas, fuig...
Es, per mí, una endevinalla.

AL SALT DEL CABALL.

Se donará en lo número immediat, si lo assunto de la lámina permaet acompanyarla del dibuix corresponent.

ENDEVINALLA.

He nascut pera cantar
com lo bardo y lo poeta,
soch una pobre bestieta
molt difícil de agafar.
Lo sol me fá electrisar,
ma vida es curta y cansada
y ma cansó tan pesada
que hasta arribo á amohinar.

XARADA.

Es ma primera, vocal
de tothom molt coneguda.
La segona n' es tinguda
com aliment principal.
En la escala musical
troba tersa qui s' afanya,
y n' es provincia de Espanya
lo meu tot just y cabal.
L' home que adorant está
una y tres ab fé probada,
(sentne la tersa acentuada)
es senyal que no es cristiá.
Y si lo nom d' una y dos
posseeixes, ja 't dich jo
que plé de satisfacció
passeijerás orgullós.

CORRESPONDENCIA.

F. G. Arenys. Los números ván ser entregats dissapte mateix á qui vosté encarregaba.—R. S. Barcelona. No 's podrá insertá per are.—N. T. Gracia. Hem rebut las xaradas.—J. P. de T. y D. A. de G. Monistrol. Una comissió dels redactors, anirá á cobrarlos las suscripciones, no 'n passin ánsia.—A. P. Cervera. Hem rebut los sellos y l' hi remetrém lo periódich.

La correspondencia es dirigirá á D. Vicens P. Mes-tres, administrador de «Lo Esquirol,» carrer del Pi, número 5.

E. R.—M. SERVAT Y SERRA.

Estampa de Salvador Manero, carrer de Ronda, núm. 128.